

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **M. M.**, zastoupeného JUDr. Josefem Koprivou, advokátem se sídlem Praha 1, Vodičkova 709/33, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, se sídlem Ústí nad Labem, Lidické náměstí 9, o přezkoumání rozhodnutí ředitele Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje ze dne 7. 12. 2012, č. j. KRPU-249016-7/ČJ-2012-0400KR-PK, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 5. 2015, č. j. 15 A 25/2013 – 67,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Dosavadní průběh řízení

Náměstek ředitele Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje (dále jen „*služební funkcionář I. stupně*“) rozhodl dne 8. 10. 2012, pod č. j. KRPU-99511-9/ČJ-2011-0400VO tak, že žalobci k 30. 11. 2010 zanikl nárok na poskytování náhrady za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě, neboť k témuž dni jeho služební poměr k bezpečnostnímu sboru skončil propuštěním a tím skončila i doba poskytování této náhrady vymezená v ustanovení § 103 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále též „*zákon o služebním poměru*“ nebo „*služební zákon*“). Tato náhrada již žalobci od 1. 12. 2010 nenáleží, neboť jeho služební poměr skončil propuštěním dle § 42 odst. 1 písm. m) zákona o služebním poměru, tedy jiným způsobem, než který předpokládá ustanovení § 103 odst. 1 zákona o služebním poměru pro účely poskytování náhrady za ztrátu na služebním příjmu po skončení služebního poměru. Žalovaný rozhodnutím ze dne 7. 12. 2012, č. j. KRPU-249016-7/ČJ-2012-0400KR-PK odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí služebního funkcionáře I. stupně potvrdil.

Žalobce proti rozhodnutí žalovaného podal žalobu, kterou Krajský soud v Ústí nad Labem proti zamítl rozsudkem ze dne 25. 5. 2015, č. j. 15 A 25/2013 - 67.

Krajský soud konstatoval, že oproti předchozí právní úpravě zákonem č. 186/1992 Sb. o služebním poměru příslušníků Policie České republiky (dále jen „*starý služební zákon*“) došlo v ustanovení § 103 odst. 1 zákona o služebním poměru k zúžení nároku na náhradu za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě. Náhrada podle pozdějšího zákona o služebním poměru se výslovně poskytuje jen po dobu trvání služebního poměru nebo po jeho skončení, jestliže služební poměr skončil z důvodu uvedeného v ustanovení § 42 odst. 1 písm. h) zákona o služebním poměru. Současně uvedl, že v tomto zákoně neexistují žádná přechodná ustanovení, která by dopadala na daný případ střetu mezi dřívější a pozdější právní úpravou. Podle krajského soudu jde o případ tzv. nepravé retroaktivity, která je přípustná i v případě, že nová právní úprava zavádí méně výhodné podmínky než právní úprava předchozí. Žalobce služební poměr ukončil za účinnosti zákona o služebním poměru. Z tohoto důvodu se právní úprava zákona o služebním poměru aplikuje nejen na propuštění ze služebního poměru, ale i na nárok na náhradu za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě založený za předchozí právní úpravy a trvajícím i za účinnosti zákona o služebním poměru.

II. Kasační stížnost

Žalobce (dále též „*stěžovatel*“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž uplatnil kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Namítal, že náhrada za ztrátu na služebním příjmu mu byla přiznána podle právní úpravy dříve účinného zákona, a ta nerozlišovala mezi poskytováním služebního příjmu za trvání služebního poměru a po jeho skončení. Zákon o služebním poměru účinný od 1. ledna 2007 přitom neobsahuje žádné přechodné ustanovení, které by stanovilo, že se náhrada za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě poskytovaná podle dosavadní právní úpravy považuje za náhradu za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě podle nového zákona. Pokud by zákonodárce chtěl, aby se dosavadní nároky příslušníků posuzovaly jako nároky nabyté podle nové právní úpravy, výslovně by to zakotvil v přechodných ustanoveních. Je proto názoru, že režim poskytování náhrady za ztrátu na služebním příjmu se po účinnosti nové právní úpravy nijak nezměnil. Uvedený nárok se proto nemohl řídit ustanovením § 103 odst. 1 zákona o služebním poměru, který pro poskytování náhrady taktéž po skončení služebního poměru vyžaduje, aby ke skončení služebního poměru došlo výhradně z důvodu stanoveného v § 42 odst. 1 písm. h) zákona o služebním poměru.

Stěžovatel poukázal na to, že zaměstnavatel v pracovním právu odpovídá za pracovní úraz a za škody na výdělků i po rozvázání pracovního poměru. Taktéž poukázal na to, že metodické pracoviště – odbor ekonomický Ministerstva vnitra ve stanovisku ze dne 31. 1. 2011 původně uvedlo, že propuštění ze služebního poměru podle § 42 odst. 1 písm. m) služebního zákona dnem 30. 11. 2010 nemá žádný vliv na již podle staré právní úpravy přiznaný a přetrvávající nárok. Na základě tohoto stanoviska mu byla výplata náhrady obnovena dva měsíce po skončení jeho služebního poměru. Služební funkcionář se tedy nejprve tímto názorem ztotožnil a opačný postoj zaujal po uplynutí téměř jednoho roku.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti setrval na svém právním názoru.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Mezi stranami je nesporný skutkový stav. Stěžovatel utrpěl služební úraz při zákroku proti pachateli dne 15. 3. 1992. Podle posudku Lékařské komise zdravotnického ústavu Policie České republiky, správy Severočeského kraje v Ústí nad Labem, který nabyl právní moci dne 12. 7. 2002, stěžovatel pozbyl ze zdravotních důvodů v přičinné souvislosti se služebním úrazem dlouhodobě způsobilost vykonávat dosavadní funkci. Stěžovateli byla stanovena zdravotní klasifikace „C“, tedy schopnost výkonu služby s omezením. Ředitel Okresního ředitelství Policie České republiky Litoměřice proto rozhodnutím ze dne 12. 7. 2002, č. 505/2002 odvolal stěžovatele s účinností 31. 7. 2002 z funkce policejního inspektora Obvodního oddělení Policie České republiky Litoměřice a dnem 1. 8. 2002 byl stěžovatel ustanoven do funkce policejního referenta Skupiny pro zbraně, střelivo, výbušniny a drogy Okresního ředitelství Policie České republiky Litoměřice. V důsledku této změny služebního zařazení došlo u stěžovatele k poklesu služebního příjmu. Ředitel Policie ČR správy Severočeského kraje proto rozhodl dne 14. 10. 2002, č. j. PSV-10-131/FPO-28-2002 podle § 91 písm. a) ve spojení s ustanovením § 92 odst. 2 starého služebního zákona o tom, že žalobci bude poskytována náhrada za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě. Rozhodnutím žalované ze dne 16. 9. 2010, č. KR-2271/2010, byl žalobce propuštěn ze služebního poměru podle ustanovení § 42 odst. 1 písm. m) zákona o služebním poměru, neboť dne 14. 9. 2010 sám požádal o propuštění. Vzhledem k ustanovení § 42 odst. 5 písm. c) zákona o služebním poměru jeho služební poměr skončil dne 30. 11. 2010.

Odpovědnost žalovaného za služební úraz policisty včetně nároků z toho vyplývajících v rozhodné době upravovalo ustanovení § 88 a násl. starého služebního zákona. Nový služební zákon pak s účinností od 1. 1. 2007 převzal v zásadě totožnou konstrukci odpovědnosti bezpečnostního sboru i náhrad za služební úraz (k tomu srov. § 100 a násl. tohoto zákona).

Podle § 92 odst. 2 starého služebního zákona platilo, že *„náhrada za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti policisty ke službě nebo při uznání plné nebo částečné invalidity se poskytuje v takové výši, aby spolu s čistým služebním příjmem (výdělkem) oprávněného po služebním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání s případným invalidním nebo částečným invalidním důchodem poskytovaným z téhož důvodu se rovnala jeho průměrnému čistému služebnímu příjmu před vznikem škody způsobené služebním úrazem nebo nemocí z povolání.“* Nově podle § 103 odst. 1 služebního zákona však platí, že *„náhrada za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě se poskytuje po dobu trvání služebního poměru nebo v případě, že služební poměr skončil podle § 42 odst. 1 písm. h) v důsledku služebního úrazu nebo nemoci z povolání.“* Tato právní úprava tedy bezpečnostnímu sboru ukládá poskytovat náhradu za ztrátu na služebním příjmu v podpůrné době, která v zásadě trvá nejdéle do skončení služebního poměru.

Zákonodárce v souvislosti s účinností zákona o služebním poměru upravil v přechodných ustanoveních tohoto zákona podmínky transformace některých oblastí stávajícího služebního poměru policisty. Ustanovení § 215 služebního zákona upravuje podmínky přechodu na služební místa, ustanovení § 218 zákona se věnuje zániku dosavadních a vzniku nároků na nové služební hodnosti, § 219 zákona zápočtu dob trvání služebního poměru, na základě ustanovení § 221 zákona se akceptuje dříve složená služební přísaha jako služební slib, § 225 zákona se věnuje transformaci příspěvku za službu na výsluhový příspěvek.

Nejvyšší správní soud se ztotožnil se žalovaným i s krajským soudem v tom, že z žádného z těchto přechodných ustanovení přímo nevyplývají pravidla převodu již existujících nároků na odškodnění příslušníka z důvodu služebního úrazu na podmínky pozdější právní úpravy. Nejvyšší správní soud je přitom názoru, že zákonodárce k této dílčí úpravě přistoupil nepochybně proto, že vyjmenované instituty dřívějšího služebního zákona současně s účinností nového zákona zanikly a bylo nezbytné, aby jejich předchozí existence byla zohledněna i v podmínkách nové právní úpravy. Vzhledem k tomu, že odpovědnost bezpečnostního sboru

a související náhrady za služební úraz zůstaly zachovány téměř v totožné podobě, neměl zákonodárce žádný důvod upravit v přechodných ustanoveních transformaci těchto institutů a existujících nároků. S účinností od 1. 1. 2007 se proto režim odpovědnosti žalovaného za služební úraz stěžovatele a s tím i související nároky na jeho odškodnění posuzují výlučně podle právní úpravy v současné době platného a účinného zákona o služebním poměru.

Nejvyšší správní soud se s krajským soudem ztotožnil v tom, že zákonodárce podmínky poskytování náhrady za ztrátu na služebním příjmu oproti předchozí právní úpravě zúžil, neboť nyní lze po propuštění ze služebního poměru poskytovat tuto náhradu jen v případech propuštění podle § 42 odst. 1 písm. h) zákona o služebním poměru, tj. pokud příslušník podle lékařského posudku poskytovatele pracovnělékařských služeb dlouhodobě pozbyl zdravotní způsobilost k výkonu služby, s výjimkou zdravotních důvodů souvisejících s těhotenstvím.

Zákon o služebním poměru klade striktní požadavky na zdravotní způsobilost příslušníka bezpečnostního sboru k výkonu funkce [srov. zejména § 18 a § 42 odst. 1 písm. h až k) služebního zákona]. Pouze trvá-li služební poměr, může bezpečnostní sbor po příslušníkovi vyžadovat, aby si tyto zdravotní předpoklady udržel a splnil je a taktéž v případě služebního úrazu lze za trvání služebního poměru spolehlivě posoudit, do jaké míry je ještě zachována schopnost příslušníka vykonávat funkce ve služebním poměru. I kdyby příslušník bezpečnostního sboru nebyl pro služební úraz schopen výkonu služby v dřívějším rozsahu, neznamená to, že po propuštění ze služebního poměru [s výjimkou, kterou předpokládá § 42 odst. 1 písm. h) služebního zákona] nebude schopen (popř. se zdravotními omezeními) taktéž vykonávat práci v pracovním poměru, která by odpovídala jeho kvalifikaci. Na základě všech těchto skutečností má proto Nejvyšší správní soud za to, že zájem zákonodárce na omezení délky podpůrné doby je v těchto souvislostech odůvodněný a má dostatečnou oporu v povaze služebního poměru. Stěžovatel ostatně ani netvrdil, že by po propuštění ze služebního poměru nebyl schopen výkonu jiné práce. Nejvyšší správní soud proto neshledal důvod, pro který by stěžovateli mělo svědčit právo na čerpání náhrady i po propuštění ze služebního poměru.

Nejvyšší správní soud rovněž zdůrazňuje, že ani v podmínkách zákoníku práce bez dalšího neplatí pravidlo, že zaměstnavatel po skončení pracovního poměru odpovídá za ztrátu na výdělků zaměstnance po skončení pracovní neschopnosti. Ústavní soud např. v nálezu ze dne 30. 9. 2002, sp. zn. IV. ÚS 568/2000 vyložil, že trvajícím zdravotním handicap nepochybně znevýhodňuje postiženého zaměstnance v možnosti získat další zaměstnání. Odpovědnost zaměstnavatele (a související odškodnění) by v tomto případě byla namíste jen tehdy, pokud by pouze tyto zdravotní důvody bránily jeho dalšímu zaměstnání.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů považuje napadený rozsudek krajského soudu za zákonný, kasační stížnost proto dle ustanovení § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

IV. Náklady řízení

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití ustanovení § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady přesahující rámec běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 1. června 2016

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu